

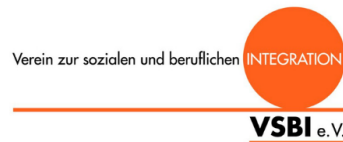
Útmutató

a fogyatékossgal élő és nem fogyatékossgal élő emberek
együttműködéséről
az önálló és önrendelkező életvitelről

Co-funded by
the European Union

A projekt résztvevői:

Szerzők

Pataki Veronika, Sonia Holubkova, Nadia Glaeserer, Lisa Risch

2025 április

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

KA210-ADU-EF718A5F

Tartalomjegyzék

1 Bevezető	1
2. A független és önrendelkező élethez való jog	3
3 Akadálymentesség	4
3.1 Egyetemes tervezés	4
3.3 Akadálymentes kommunikáció	5
3.4 Könnyen érthető és egyszerű nyelvezet	6
4 Együttműködés fogyatékossgal élők és nem fogyatékossgal élők között - workshop szervezése	8
5 Együttműködés más érintett szereplőkkel	16
6 A nemzeti workshopok értékelése	18
6.1 A People First Egyesület/Magyarország workshopjai	18
6.2 A VSBI/Németország workshopjai	24
6.3 A Fondazione Luigi Clerici/Olaszország workshopjai	27
6.4 A Land of Harmony/Szlovákia workshopjai	28
7 A nemzetközi projekttalálkozók értékelése	30
7.1 Az erfurti/németországi találkozó értékelése	30
7.2 A zilinai találkozó értékelése /Szlovákia	30
7.3 A pécsi/magyarországi találkozó értékelése	31
7.4 A milánói/olaszországi találkozó értékelése	32
7.5 A találkozók értékelése könnyen érthető nyelven a Land of Harmony által	33
8 Források	35

1 Bevezető

Az „Indeed” nemzetközi Erasmus+ projektben a hangsúly a tudás- és tapasztalatcserén volt, amely négy magyarországi, olaszországi, szlovákiai és németországi partnerszervezet között zajlott. Mindegyik szervezet fogyatékossgal élő személyek számára nyújt szolgáltatásokat, és elkötelezett az önrendelkező életvitel mellett. A projekt a fogyatékossgal élők önrendelkezéshez és társadalmi inklúzióhoz való jogát mozdítja elő azáltal, hogy lehetővé teszi a legjobb gyakorlatok és koncepciók nemzetközi cseréjét a fogyatékossgal, az inklúzió, az önrendelkezés és az önálló életvitel területén.

A résztvevő nemzetközi partnerszervezetek új módszereket fedezhettek fel, és felülvizsgálhatták saját megközelítéseiket.

A projekt központi eleme a fogyatékossgal élők aktív részvétele volt. Az önrendelkezés fejlesztését a saját szükségleteikről és tapasztalataikról folytatott megbeszélésekkel, vitákkal mozdították elő az adott országokban.

A projekt időtartama alatt az egyes partnerországokban workshopokat szerveztünk a fogyatékossgal élők és az érintett partnerszervezetek munkatársaival közösen. E workshopok célja az volt, hogy az intézményi munkatársakat bevonják a fogyatékossgal élők önrendelkező életvitelének támogatásába. A workshopok résztvevői kicserélték tapasztalataikat és nézőpontjaikat az önrendelkező életről, és előkészítették a nemzetközi projekttalálkozó témáit. A tudáscsere eredményeit egy Moodle platformon, vagyis egy nyilvánosan elérhető és akadálymentes online tanulási kurzusban gyűjtöttük össze. Ez a tanfolyam információkat tartalmaz a különböző országok szemléleteiről, anyagokról és módszerekről, valamint a fogyatékossgal élő emberekkel készített interjúkat találhatunk benne, akik saját, a témával kapcsolatos történeteiket mesélik el.

A projektpartnerek létrehozták ezt az Útmutatót, melyet jelenleg Ön olvas. Ennek célja az egyes érdekelt felek közötti, a fogyatékossgal és az önálló életvitel témájáról szóló megbeszélések szervezéséhez való segítségnyújtás. Megtalálható benne az elméleti háttér az önrendelkezésről és az önálló életvitelről, az akadálymentesítésről és az érdekeltekkel való együttműködésről, valamint gyakorlati tippeket talál a saját inkluzív workshopjának megszervezéséhez. Az útmutató végén minden projektpartner bemutatja a workshopok

eredményeit, és értékeli a nemzetközi projekttalálkozókat, ez szintén hasznos tapasztalat lehet Önnek.

2. A független és önrendelkező élethez való jog

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 2008 májusában lépett hatályba. Ez konkretizálja az általános emberi jogokat a fogyatékossgal élők helyzetére. Azt szolgálja, hogy megvédje a fogyatékossgal élőket a még mindig problémát jelentő megkülönböztetéstől és marginalizálódástól. Az UNCPRD emellett a fogyatékossgal emberi jogi megközelítését is megteremtette. A fogyatékossgal élő embereket valamennyi alapvető emberi jog megilleti. Az állam pedig köteles tiszteletben tartani, garantálni és védeni ezeket a jogokat. A fogyatékossgot az emberi sokszínűség gazdagításának tekintik.

Az UNCPRD különböző **elveket** tartalmaz, mint például

- önrendelkezés
- esélyegyenlőség
- diszkriminációmentesség
- inklúzió

Valamint **kötelezettségeket**

- részvétel
- a tudatosság növelése
- akadálymentesítés

És **egyéni/személyiségi jogokat**

- állampolgári
- politikai
- gazdasági
- társadalmi
- kulturális

Az UNCPRD átfogó célja, hogy minden fogyatékossgal élő személy teljes mértékben és egyenlően élvezhessen minden emberi jogot és alapvető szabadságot.¹

Az Indeed projekt középpontjában a fogyatékossgal élők önálló életvitele áll. A független életvitel jogalapja az ENSZ fogyatékossgal jogokról szóló egyezményének 19. cikke: „Önálló életvitel és a közösségben való részvétel”.

Minden fogyatékossgal élő embernek - csakúgy, mint a nem fogyatékossgal élőknek - joga van a közösségben élni és annak részévé válni. Az UNCRPD-t aláíró államok (amelyek közé Olaszország, Szlovákia, Magyarország és Németország is tartozik) kötelesek ezt a jogot garantálni. Az önálló életvitelnek és a közösségi integrációnak számos aspektusa van. A fogyatékossgal élő embereknek joguk van szabadon megválasztani a lakóhelyüket, és eldönteni, hogy hol és kivel élnek. Senkit sem lehet arra kötelezni, hogy speciális lakhatási formában éljen (ENSZ CRPD 19. cikk A. pont).

Ezenkívül minden fogyatékossgal élő embernek hozzáférést kell biztosítani a közösségi alapú támogató szolgáltatásokhoz otthonában és az intézményekben. Ez magában foglalja a személyes segítségnyújtást is, és szükséges a mindennapi életbe és a közösségbe való beilleszkedés támogatásához. A személyes segítségnyújtás a közösségtől való elszigetelődés és szegregáció megelőzését is szolgálja (ENSZ CRPD 19. cikk B. bekezdés).

A mindenki számára elérhető általános szolgáltatásoknak és eszközöknek a fogyatékossgal élő személyek számára is a többiekkel azonos alapon hozzáférhetőnek kell lenniük (ENSZ CRPD 19. cikk C. bekezdés).

3 Akadálymentesség

Annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő emberek önálló életet élhessenek és az élet minden területén részt vehessenek, az UNCRPD aláíró államainak intézkedéseket kell hozniuk a hozzáférést gátló akadályok és korlátok azonosítása és megszüntetése érdekében (UNCRPD 9. cikk 1. pont). Ez magában foglalja a középületeket (például iskolák, egészségügyi intézmények és munkahelyek), az utakat, a tömegközlekedést és a lakóépületeket (UNCRPD 9. cikk 1. sz. 1. bekezdés A. pont). Az összes szolgáltatáshoz, például az információs és kommunikációs szolgáltatásokhoz, valamint a sürgősségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést is biztosítani kell (UNCRPD 9. cikk (1) bekezdés B. pont).

3.1 Egyetemes tervezés

Az önálló életvitel érdekében a termékeknek, a szolgáltatásoknak és a környezetnek hozzáférhetőnek és használhatónak kell lennie. ²

Az akadálymentesség megteremtésének és az önrendelkező élet elősegítésének egyik módja az egyetemes tervezés alkalmazása. ².

Az egyetemes tervezés során a termékeket és a környezetet úgy alakítják ki, hogy azokat val-amennyi egyén használhassa, így nincs szükség adaptációra vagy különleges alkalmazkodásra. Az egyetemes tervezés hét alapelvet követ:

1. **Egyenlő használat:** a terméket vagy környezetet minden ember használhatja - képes-ségeiktől függetlenül.
2. **Rugalmas használat:** a terméket vagy környezetet különböző preferenciákkal és ké-pességekkel rendelkező emberek is használhatják.
3. **Egyszerű és magától értetődő használat:** a termék vagy környezet használata könnyen érthető legyen. Függetlenül az egyén tapasztalatától, tudásától, nyelvtu-dásától és koncentrációs képességétől, a tervezésnek minden ember számára használhatónak kell lennie.
4. **Érzékelhető információ:** A termék vagy a környezet minden fontos információt adjon át az embereknek. A környezeti feltételek és az érzékszervi képességek lényegtelenek.
5. **Hibatűrési képesség:** A termék vagy a környezet segít megelőzni a nem szándékos cselekvések által okozott veszélyeket és negatív következményeket.
6. **Minimális fizikai erőfeszítés:** a termék vagy a környezet hatékonyan használható különösebb fizikai erőfeszítés nélkül.
7. **A megközelítéshez és használatához szükséges méret és tér:** A terméknek megfelelő méretűnek kell lennie. A tárgy eléréséhez és használatához elegendő helynek kell ren-delkezésre állnia. Ennek függetlennek kell lennie a felhasználó magasságától, test-tartásától és mozgékonyaságától. ³.

3.3 Akadálymentes kommunikáció

Az akadálymentes kommunikációra esetünkben azért van szükség, hogy mindenki részt tudjon venni a workshopon. Az akadálymentes kommunikáció különböző elemekből áll. Ezek közé tartozik a könnyen érthető és az egyszerű nyelvezet (lásd a 3.4. fejezetet). A képek, pik-togramok és infografikák használata vizuális támogatást nyújt. Az Arasaac weboldalon ingyenesen elérhetőek olyan piktogramok, amelyek hasznosak lehetnek az akadálymentes workshopok szervezésében. A keresési funkció segítségével számos releváns kifejezés

piktogramok formájában megtalálható. A weboldal angol, német, olasz, szlovák, és magyar nyelven is elérhető az alábbi linken: <https://arasaac.org/>. Az információk alternatív formátumban, például Braille-írással, jelnyelven vagy audio kimeneti eszközökkel történő biztosítása szintén hozzájárulhat az akadálymentességhez. A szövegek világos szerkezetű és kontrasztos elrendezése elősegíti az akadálymentes szerkezetet és elrendezést (lásd még a 3.4. fejezetet).

Az információ könnyebb hozzáférhetősége érdekében azt mindig legalább két érzékszerven keresztül kell közölni (két érzékszerv elve). Ez például azt jelenti, hogy az akusztikus információkat vizuálisan is meg kell jeleníteni. A beszélt szöveg mellett léteznek olyan írott felvételek is, amelyek a tartalmat jelenítik meg ⁴.

3.4 Könnyen érthető és egyszerű nyelvezet

Annak érdekében, hogy a workshop minden résztvevője megérthesse annak tartalmát, figyelmet kell fordítani a használt nyelvezetre.

Erre szolgál a könnyen érthető nyelv és az egyszerű nyelv. De mi is pontosan a könnyen érthető nyelv, és miben különbözik az egyszerű nyelvtől?

A könnyen érthető nyelvet elsősorban a tanulási nehézségekkel vagy kognitív fogyatékkal élő emberek számára használják. Az egyszerű nyelv ezzel szemben az olvasási és írási nehézségekkel küzdő vagy nem anyanyelvi beszélők számára készült. ⁵.

Az egyszerű nyelv a B1 nyelvi szint elérésére irányul, míg a könnyen érthető nyelv inkább az A1 és A2 nyelvi szint között mozog. Az egyszerű nyelv a mindennapi életben használt nyelvhez hasonlítható. A szövegek általában gördülékenyebbek és könnyebben olvashatóak. Emellett világosabban strukturáltak, és egyértelműbb, általánosan használt kifejezéseket használnak. Az egyszerű nyelvhasználatra nincsenek rögzített szabályok, de léteznek ajánlások. ⁵.

A könnyen érthető nyelv ezzel szemben egy meghatározott szabályrendszert követ. Ezt a tanulási nehézségekkel küzdő embereknek is ellenőrizniük kell. Csak akkor használható a „könnyű nyelvezet” kifejezés, ha az érintett sorsársi ellenőrök a szövegeket érthetőnek találják. ⁷.

Bár a könnyen érthető nyelvet kifejezetten a tanulási nehézségekkel küzdő emberek számára fejlesztették ki, más csoportok is hasznát vehetik. Ezek közé tartoznak - az egyszerű nyelvhez hasonlóan - az olvasási és írási nehézségekkel küzdő személyek, illetve azok, akiknek az anyanyelve eltér a nemzeti nyelvtől. ⁸.

Bár a könnyen érthető nyelvezetet csak szakértők általi ellenőrzés után lehet használni, a szabályok mégis hasznosak lehetnek a workshopok szervezésében. Íme néhány tipp a könnyen érthető nyelvhasználatra vonatkozó szabályokból ⁸.

Érdekes módon a könnyen érthető és egyszerű nyelvezetet még nem minden uniós országban alkalmazzák. Ez nem mindig az erőforrások hiánya indokolja, hanem időnként a társadalmi tudatosság hiánya. A koncepció bevezetése például Romániában és Bulgáriában vagy a balti államokban még mindig a kezdeteknél tart. Horvátország és Szlovénia már elindult ebbe az irányba, de a könnyen érthető kommunikáció használata még mindig korlátozott.

Szavak

- Egyszerű és rövid szavak használata
- A szakszavak és idegen szavak kerülése
- Az idiómák (pl. szólások, szólásmondások) és a átvitt értelemben vett nyelvezet kerülése (mivel ezeket az emberek szó szerint vehetik).
- A hosszú szavak elválaszthatók kötőjelekkel

Számok és karakterek

- Római számok használatának mellőzése
- A régi évszámok, nagy számok vagy százalékarányok kerülése, helyette inkább: régen, sok ember, stb.
- A számot használjuk, és ne a szót (4 a négy helyett).
- Ne használjunk speciális karaktereket (például % vagy &).

Mondatok

- Rövid mondatok használata egyszerű mondat szerkezettel
- Hosszú mondatok szétválasztása több rövid mondatra

Szövegek

- Az olvasó közvetlen megszólítása
- Ne tegyünk fel kérdéseket (ez zavaró lehet).
- Kerüljük a más szövegekre való hivatkozást

A szövegek megjelenése

- Használjunk egyszerű, könnyen olvasható betűtípusokat (pl. Calibri, Verdana vagy Open Sans).
- Használjunk nagy betűtípust (14 vagy nagyobb)
- Megfelelő sortávolság
- Címsorok és bekezdések használata
- A fontos dolgokat ki kell emelni (vastag betűvel kiemelni, aláhúzni).
- Képek használata (a képeknek a szöveghez kell kapcsolódnia)

4 Együttműködés fogyatékossgal élők és nem fogyatékossgal élők között

- workshop szervezése

Ebben a fejezetben gyakorlati tippeket találhat egy inkluzív workshop megvalósításához, ami az Indeed projektünk egyik fontos célkitűzése. Szeretnénk segíteni, hogy az önálló életvitel kialakításában érintett összes érdekelt felet összehívjuk, és beszélgetéseket generáljunk. Úgy érezzük, hogy ez a fajta közös megbeszélés, problémamegoldás és ötletelés a legtöbb országban kifejezetten hiányzik.

A **rövid workshop** (45–90 perc) egyszeri képzési program.

Arra szolgál, hogy a résztvevőkkel olyan gyakorlati készségeket, technikákat vagy ötleteket ismertessen meg, amelyeket azután a mindennapi életükben is alkalmazhatnak.

Ez lehet akár különböző workshopok sorozata is a kiválasztott témák elmélyítése érdekében.

ALAPVETŐ SZABÁLYOK EGY WORKSHOP SZERVEZÉSÉHEZ

1

Hozd létre a csoportot, amellyel dolgozni szeretnél

- **a sokféleség a legjobb választás**

Fogyatékosággal élők és épek dolgozzanak együtt.

- **vedd számba a workshop méretét**

Kérdezd meg, hányan vesznek részt.

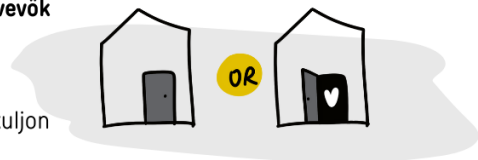
- **a 7–14 főből álló kiscsoport az optimális egy beszélgetéshez**

Ez lehetővé teszi mindenki számára a személyes figyelmet és a meghallgatás lehetőségét.

- **döntsd el, hogy a csoport zárt vagy nyitott lesz-e újabb résztvevők számára**

Egy workshop segíthet abban, hogy a résztvevők között kialakuljon a közösség vagy a közös cél érzése.

2 Kérdezd az embereket milyen témákról szeretnének beszélgetni, amivel jobbá tehetik az életüket.

- gondold át és válaszd ki a témáidat

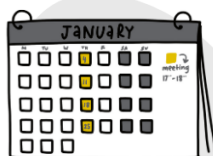
- találd meg ki fogja vezetni a workshopokat

A legjobbak azok az emberek, akiknek valós tapasztalataik vannak a témában. A társ-vezetők vagy társ-facilitátorok nagyban bővíthetik a lehetőségeket.

3 A találkozók tervezése

- tervezd meg a találkozók számát

- a rendszeresség az optimális

- tervezz mindenki számára elérhető időpontokat

- legyen idő a bemutatkozásra és a kapcsolatteremtésre

Az ismerkedés és az eszmecsere lehetősége az egyik központi érték sok ember számára. Szánj időt a beszélgetésre.

- tervezz szüneteket – ha kell többet

Fontos ez a egyrészt a testmozgás, mosdóhasználat, másrészt a figyelem lankadása miatt.

- tervezd meg milyen segédanyagokra lesz szükséged (papír, filctollak stb.)

- az optimális időtartam 45–60 perc között van
- **gondolj a frissítők beszerzésének lehetőségére**
Gyakran kis italválaszték (víz, kávé, tea)
és egy kis harapnivaló segít feloldani a hangulatot.

4 Használj egyszerű nyelvezetet

- **tedd a workshopot akadálymentessé és érthetővé mindenkinek**
A könnyen olvasható táblázatok, képek sok ember számára hasznosak.

- **a képekkel való kombináció a legjobb mindenkinek**
Az összefoglaló, a menüpontok, a színek vagy képek használata segít.

- **variáld a tevékenységeket**
Például: előadás, vita, festés, színházat játszani stb.

- **az emberek különböző módon értenek meg dolgokat**
A résztvevők legyen aktívak, befolyásolják az irányt. Legyen lehetőségük gyakorolni a tanultakat.

- **tedd kötetlenné**
A beszélgetés fontos része a találkozásnak, ne csak egy elsajátítandó anyag ismertetése legyen.

- **tedd önállóvá**

A workshop az érdeklődők számára egy eszköztárral és további olvasmányokra vagy tanulmányokra vonatkozó javaslatokkal zárulhat.

- **készíts kiértékelő lapot**

Gyorsan kitölthető, de az összes érdekes témát magában foglalja.

5 Oszd meg az eredményeket és az ötleteket, hogy másokat is inspirálj

- **készíts rövid beszámolót a workshopok eredményeiről**

Ismertesd a workshopon tárgyalt lényeges pontokat, és tekintsd át mely területekről nem volt ez alkalommal lehetőség beszélgetni.

- **oszd ezt meg másokkal**

A résztvevők megoszthatják társaikkal, kutatókkal, érdekeltekkel ...

- **használd a social media-t**

Még több embert inspirálhatsz.

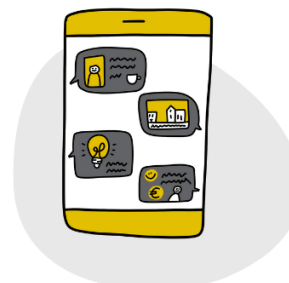

- **használd képeket**

Ez erőteljesebbé teszi az üzeneteket és megállapításokat.

- **használd ötleteket**

Látva ezeket néhányaknak új ötletei támadnak, vagy támogatnak téged.

6

Próbálj egyszerűbb lépéseket a valós életben

- ösztönözd a résztvevőket, hogy a workshopot a saját életükhöz kapcsolják
- kezdetben a kis lépések a legfontosabbak
- a második lépés magától jön

7

Mi segíthet és támogathat még a workshopok inkluzív előkészítésében?

- akadálymentesség

Biztosítsd, hogy a workshop helyszíne akadálymentes legyen, és rendelkezzen olyan berendezésekkel, mint például rámpák és liftek.

Biztosíts többféle formátumú (nyomtatott, elektronikus, nagybetűs) anyagokat a különböző igények kielégítésére.

- rugalmasság és alkalmazkodóképesség

Rugalmasan kezeld az időbeosztást és a szüneteket, hogy alkalmazkodhass a résztvevők különböző igényeihez.

Legyenek készenlétben alternatív tevékenységek vagy anyagok arra az esetre, ha valakinek változtatásra van szüksége.

● az egyéni képességek tiszteletben tartása

Ismerd el és tartsd tiszteletben az egyes résztvevők eltérő képességeit és erősségeit.

Kerüld az előfeltevéseket arról, hogy ki mire képes a fogyatékossága alapján.

● kínálj opciókat

A résztvevőknek különféle lehetőségek kínálása a kifejezésre, akár szavakkal, akár írásban, akár más módon.

Biztosítsd, hogy az eszközök és felszerelések alkalmazkodjanak a különböző igényekhez.

● érzékszervi szempontok

Légy tekintettel az érzékszervi érzékenységre, és szükség esetén biztosíts csendes helyet.

Kerüld az erős illatokat, hangos, zavaró zajokat.

● ösztönözd a társak támogatását

Támogató környezet kialakítása, ahol a résztvevők segíthetik egymást.

Ösztönözd a résztvevők közötti nyílt kommunikációt a tapasztalatok és felismerések megosztása érdekében.

● akadálymentes technológiák

Biztosítsd, hogy minden alkalmazott technológia akadálymentes legyen, beleértve a képernyőolvasókat vagy a prezentációk feliratozását.

Előzetesen teszteld a technológiát a lehetséges problémák megoldása érdekében.

● képzett facilitátorok

A moderátorokat készítsd fel az inkluzivitás és a fogyatékkal kapcsolatos tudatosság témakörében.

A facilitátoroknak fel kell készülniük arra, hogy szükség esetén segítséget nyújtsanak, anélkül, hogy tolakodók lennének.

Ezeknek az iránymutatásoknak az a célja, hogy olyan környezetet teremtsenek, amelyben minden résztvevő jól érzi magát, megbecsültnek és alkalmasnak érzi magát arra, hogy teljes mértékben részt vegyen a workshopon.

5 Együttműködés más érintett szereplőkkel

Egy adott cél közös eléréséhez elengedhetetlen az összes érdekelt féllel való együttműködés. Ez egy folyamat, amelynek során a szervezetek vagy projektek folyamatosan együttműködéseket alakítanak ki azokkal az egyénnel vagy csoportokkal, akik a témában érdekeltek. Megkülönböztetünk belső és külső érdekelt feleket. A belső érdekeltek az adott szervezeten belüli egyének és csoportok (pl. Egyesületi tagok). A külső érdekeltek a szervezeten kívüli partnerek, ügyfelek és közösségek. ⁹.

De miért fontos az érdekelt felekkel való együttműködés?

Az érdekelt felekkel való együttműködésnek számos előnye van. Azáltal, hogy az érdekeltek bevonásra kerülnek a döntéshozatali folyamatba, egyúttal nagyobb szerephez is jutnak. Emellett segíthetnek a döntéshozatalban és bizonyos formában támogatást is nyújthatnak a projekt előrehaladásában - ez pedig tartós változásokat hozhat létre. Mindkét fél - az érdekeltek és a szervezet - számára előnyös és hosszútávú kapcsolatok épülhetnek ki. Az együttműködés révén olyan fontos kérdésekre is rávilágíthatnak, amelyek korábban kevesebb figyelmet kaptak. Az érdekeltek azon csoportjainak bevonása, akik nehezebben tudnák önállóan részt venni a munkában, támogatókként növelik a szervezet sikerének esélyeit.

Az érdekeltek szintén továbbadhatják az információkat és részt vehetnek a társadalmi edukációban, miközben ők maguk is sokat tanulnak a szervezettől. ¹⁰.

Eredményes együttműködés

Az érdekelt felekkel való sikeres együttműködés érdekében több szempontot is figyelembe kell venni. Fontos, hogy mindig kikérjük az érdekeltek csoportjainak véleményét, és bevonjuk őket a döntéshozatali folyamatba. Már a kezdetektől fogva közölni kell az elvárásokat, és lehetőleg megállapodásokat kell kötni a jövőbeli munkáról. A projekt előrehaladtával az érdekelt feleket folyamatosan tájékoztatni kell. A lehető legjobb eredmény elérése érdekében a visszajelzéseket mindig figyelembe kell venni. ⁹.

Stratégiai szemlélet

A megfelelő érdekelt felek megtalálásához először a következő kérdéseket kell feltenni:

- Mit akarunk elérni az érdekelt felekkel való együttműködéssel?
- Mely érdekelt a legalkalmasabbak a célok eléréséhez?
- Hogyan hasznosíthatóak az érdekelt felekkel kapcsolatos információk?
- Hogyan lehet az érintetteket együttműködésre ösztönzően megszólítani?

Az érdekelt azonosítása és értékelése

- Melyek az érdekelt felek elvárásai, igényei és szerepei?
 ➔ Az összes lehetséges érdekelt fél érdeklődésének, hatásának és befolyásának alapos felmérése segít eldönteni, hogy kivel érdemes együttműködni. Hasznos lehet egy listát készíteni az összes érdekelt félről, amelyben megtalálhatók a fontos információk róluk és az elérhetőségeik.

A részvételi lehetőségek meghatározása

Az érdekeltnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy akítavn részt vehessenek a projektben, például:

- közös workshopok, interjúk vagy fókuszcsoportok létrehozása
- Találkozókon és rendezvényeken való részvétel
- Regisztráció, megjelenítés a projekt weboldalon
- Visszajelzés kérdőíveken, e-maileken vagy telefonhívásokon keresztül.

Mindig törekedni kell arra, hogy az egyes területeken és döntésekben csak a projekt szempontjából releváns személyek vegyenek részt. ¹⁰.

A résztvevők folyamatos tájékoztatása

A projekt során fontos, hogy rendszeresen tájékoztassuk az érdekelt feleket az új információkról és a projekt előrehaladásáról. A tájékoztatás rendszeressége a projekt különböző szakaszaitól függ, ez lehet havi, kétheti vagy heti rendszerességű, de a különösen aktív projektfázisokban a tájékoztatás gyakoribb is lehet. Különböző tájékoztatási csatornákat lehet használni, például email, szöveges üzenetek, közösségi média csoportok, vagy akár postai úton. ¹⁰

Bizalomépítés

Az érdekelt felekkel való sikeres együttműködéshez bizalmi kapcsolatot kell kialakítani egymással. Ennek elérése érdekében a szervezeteknek integritásra, őszinteségre, elkötelezettségre és következetességre kell törekedniük, és hatékonyan kell kommunikálniuk az érdekelt felekkel. ¹⁰.

Rendszeres beszámolók

A rendszeres projektjelentések jó lehetőséget nyújtanak arra, hogy az érdekelt felek lássák és értsék a projektben való részvételüket, szerepüket és annak eredményeit. Ezek a jelentések különösen fontosak azon érdekelt számára, akik szoros együttműködés révén nagy befolyással bírnak a projektre. ¹⁰.

6 A nemzeti workshopok értékelése

Ebben a fejezetben az egyes partnerek által tartott nemzeti workshopokról olvashat. Emellett azonban inspirációt is kaphat saját inkluzív workshopok szervezéséhez.

6.1 A People First Egyesület/Magyarország workshopjai

2025.02.11-én szerveztük azt a **workshopot**, amelyre meghívtuk az önálló életvitel fejlesztésében érdekelt *valamennyi* felet. A szervezés során eleinte nem sok remény volt arra, hogy az intézmények munkatársai/vezetői elfogadják a meghívásunkat, mert nem válaszoltak, nem reagáltak. Így a workshop napján nagy örömmel és meglepetéssel tapasztaltuk, hogy több nagy intézmény munkatársai is eljöttek, és aktívan részt vettek a megbeszélésen. Jelen voltak képviselők/vezetők a Pécsi Tudományegyetemről, a Kerek Világ Alapítványtól (ők egy kisebb önálló életvitel intézményt működtetnek), és egy, a Baptista Szeretetszolgálat által működtetett, több száz fős nagy intézményből.

A workshop nem várt sikert aratott, nemcsak a résztvevők számát, hanem intenzitását tekintve is. Nagyon aktív, élénk és interaktív vita zajlott, ami nagyon inspiráló volt a résztvevők számára. Az önálló életvitelben érintett valamennyi oldal (fogytékossággal élők, családtagok/gondozók, innovatív gondolkodású intézményi dolgozók) ilyen találkozási pontjára még nem volt példa Pécsen.

A találkozó során egy rövid bemutatkozó kör után ismertettük az Indeed projektet. Ezután egy aktív beszélgetés keretében feltártuk, hogy mit jelent mindannyiunk számára az

önrendelkezés. Meghatároztunk néhány témát a kezdeti orientálódáshoz, majd az érkező ötleteket és véleményeket egy flipcharton rögzítettük. A szünetet arra használtuk fel, hogy megismerkedjünk egymással és kötetlenül beszélgessünk. Ezután a flipchart-tábláról közösen kiválasztottunk két, az önrendelkezéssel kapcsolatos témát, amelyeket mélyebben elemeztünk. A két választott téma a következő volt:

- A szülőktől való elválás. Meddig terjedjen a segítő segítsége?
- Önálló lakhatás.

E kérdéseket az alábbi szempontok szerint elemeztük:

- Hogyan lehet ezeket a kérdéseket/problémákat megoldani?
- Hogyan tudunk aktívan részt venni a megoldásban?
- Mi az én hozzáállásom?
- Hogyan javítható a hozzáállásom?
- Miben nem tudok részt venni, miben tudok részt venni?
- Hogyan? Mi a tervem a közeljövőre?
- Jó gyakorlatok összegyűjtése, hogy segítsünk másoknak.
- Azt is fontosnak tartottuk, hogy kiértékeljük, ki mit kapott a workshopból, vagyis mit visz magával haza?

A mellékelt plakátok az összegyűjtött válaszokat mutatják.

Egyértelmű volt az igény a workshop folytatására, és a résztvevők kifejezték, hogy rendszeresen szeretnének hasonló megbeszéléseket folytatni ugyanebben a körben.

A **multiplikátor eseményre 2025.03.18-án** került sor. Meghívtuk a korábbi workshop résztvevőit, valamint ezúttal a sajtónak és a helyi döntéshozóknak is eljuttattuk a meghívást. A sajtót online és papíralapú újságok, valamint a helyi televízió képviselte. Az önkormányzat részéről a civil tanácsnok volt jelen. A sajtó és az önkormányzat képviselői végig aktívan részt vettek a vitában.

A multiplikátor rendezvényen először bemutatásra került az Indeed projekt, majd ismertettük a projektben résztvevő országok személyes találkozóinak főbb tanulságait.

Két témát a korábbi workshopról hoztunk át, és folytattuk megbeszélésüket. Megvitattuk az ott felvetett meglepő felvetést is, miszerint a szegregált tanítás/oktatás ma is érvényes lehet. Nagyon élénk, hasznos és meglepő vita alakult ki - moderált formában. Az eredmény az lett, hogy bár a szegregált gondolkodást meghaladta a kor, a mai inklúzív társadalomban még mindig van helye a szegregáció bizonyos formáinak.

A workshopon és a multiplikátor rendezvényen készült összefoglaló plakátok:

Két választott téma

Szülőktől leválás Meddig mehet el a segítő?

- Legyenek találkozások!
- Szülőként az önismeret az alap.
- Segítőként hiányzik a mentális segítség

Mit teszel ezért ezentúl?

- **Segítőknél szervezek Facebook csoportot. Kérek szupervíziót.**
- **Oktatásban: szülői leválás segítő csoportot indítunk.**
- **Állami intézmények bevonása: ajánljanak csoportokat, civil szervezeteket. A kötelező oktatás kiváló terep ehhez.**

Önálló lakhatás

- Limitált idejű önálló lakhatás
- Egyenrangú munka.
- Személyi asszisztencia
- Pécsi Egyetemen Fecskeház: olcsó önálló lakhatás egyetemistáknak. Életerkezdés. Limitált idejű.

Mit teszel ezért ezentúl?

- **Politikai jelenlét, alulról jövő kezdeményezés.**
- **Önérdékképviselet a lakhatás támogatásában a pécsi Városházán.**
- **Vitaforumokon részvétel, saját vélemény artikulása**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Mit jelent számodra az önrendelkezés?

A hétköznapi életben?

*Az önállóság a teljes társadalom problémája
Szülőként tudatosság, sorstársi csoportok*

Lakhatásban?

Saját, akadálymentes lakás az önállóság alapja

*Önérdék-
képviselésben?*

*Én határozom meg a segítséget.
Intézményi szinten önálló individuumként tudatosulás
Megengedő segítő (hagyni elbotolni)*

Társadalomban?

*A társadalom proaktivitása ne gátolja az önállóságot.
Már gyerekként sérül az önállóság: megfélemlés*

*Képzésben,
tanulásban?*

*Szülőktől leválás
Meddig terjedjen a segítségnyújtás?*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Mit viszel innen haza?

Mit viszek haza?

Nyitás a világ felé, lehetőségek megismerése.

Megkönnyebbülés.

Az életem átgondolása.

Saját igényeim képviselése.

Keresni kell a kapcsolódásokat
kifelé, nem bezárkózni.

Folytatás:

A szegregációról –
szakemberekkel

Munkalehetőségekről,
tanulásról.

A társadalmi
akadálymentesítés, a
proaktivitás jelentéséről.

Legyünk többen. Hiányzott az
intézményi oldal.

Nagyobb transzparencia a
közös problémákról.

6.2 A VSBI/Németország workshopjai

A projekt részeként három workshopot szerveztünk. Ezekre kéthetente került sor, és egyenként három órát tartottak. A VSBI munkatársai és a fogyatékkal élő egyaránt részt vettek, akik a saját területük legjobb szakértői.

Az első workshopon először összegyűjtöttük azokat a témákat, amelyek érdekeltek minket, és amelyeket a következő workshopokon szeretnénk megvitatni:

- Oktatás
- Tájékoztatás a saját jogokról
- Önképviselés/irányítás
- A szervezetek, a szakmai szolgáltatók, a közigazgatás és a társadalom attitűdjei és hozzáállása
- Egyetemes tervezés a köztereken

Ezután megvitattuk, hogy mit jelent számunkra az önrendelkezés, és az önrendelkező élet. Megállapításainkat egy flipcharton rögzítettük:

- Tudd, hogy mit akarsz
- Ismerd meg a saját határaidat
- Lehetőséged van arra, hogy saját hibákat követhess el
- Képesnek lenni arra, hogy saját magad dönts el, mit, mikor, hogyan, hol és kivel csinálsz.
- Nem kényszeríthetnek arra, hogy egy bizonyos típusú lakásban élj; szabadon dönthetsz arról, hogy hol és kivel élj.
- Önrendelkező társadalmi élet és szabadidő
- Ne mondják meg, hogy mit csináljak
- Szabad szakmaválasztás
- Önrendelkező életmód (vallás, szexualitás, étrend stb.)

A második workshop az oktatásra, a tájékoztatásra és a felvilágosításra, valamint az önképviselésre és az önzorgatásra összpontosított.

Hogyan kell megszervezni az oktatást? Mit kell megtanulniuk az embereknek ahhoz, hogy önrendelkező életet élhessenek?

- Részvételen alapuló oktatás
- Akadálymentesítés és a megfelelő tananyag az oktatáshoz való hozzáférés érdekében
- Célcsoportorientált és szükségletalapú oktatás
- Érzékenyítés
- Állampolgári nevelés mindenkinek
- A kapcsolattartási pontok elérhetősége
- Több inkluzív oktatási program (jelenleg: nincs inkluzív oktatási kínálat)
- Az intézmények és a társadalom felvilágosítása a fogyatékkal élők önrendelkezési jogáról
- Bizalom az emberekben, hogy ők teszik a dolgukat à Ők a saját életük szakértői

Mit jelent az önképviselés és az öngazgatás?

- Önállóan és önrendelkező módon kitölteni pályázatokat
- Hangot adni azoknak, akiknek nincs hangjuk
- A hibák megengedettek és tolerálhatóak.

Mi befolyásolja az emberek azon elkötelezettségét, hogy önmagukat képviseljék vagy ne képviseljék? Mi nehezíti az önérvényesítést?

- Az emberek szélmalomharcot folytatnak
- A mások általi önképviselés megakadályozása
- Nem veszik komolyan az embert
- Nem tudják, mi számít önképviselésnek.
- Nehézségek az intézményekkel, szervezetekkel, hatóságokkal stb. való együttműködésben.
- A törvényes gondozók, intézmények stb. által támasztott akadályok.
- A hatóságok hozzáállása (a saját jogok ismerete fárasztó a többi ember számára)

Mi motiválhatna még több embert arra, hogy képviselje magát és bekapcsolódjon?

- Valódi akadálymentesítés
- Önkéntes segítségnyújtás
- PR tevékenység (nyilvánosság)
- Mit tehetsz, hogy képviseld magad?
- Hogyan működik az önérvényesítés?
- Mik a saját jogaid?

A saját hozzáállásodnak ez az alapja.

A harmadik workshop a társadalmi attitűdök és viselkedés, valamint az egyetemes tervezés témakörével foglalkozott.

Milyen attitűdökkel és viselkedésekkel találkozunk a fogyatékossgal élő emberek vagy a fogyatékossgal élőkkel együtt dolgozó emberek?

- "Nem tudom megcsinálni..."
- Nem igazán fogyatékos, de nem is igazán nem fogyatékos - hozzáállás
- A látható és/vagy láthatatlan fogyatékossgon alapuló megkülönböztetés
- Rendszeres „kitérés”: annak igazolása, hogy mit lehet és mit nem lehet megtenni.

Hogyan változtathatjuk meg a társadalom hozzáállását és viselkedését?

- Ösztönzés már kora gyerekkortól
- Teremts valódi, hiteles találkozásokat
- Bizonyítsd be az ellenkezőjét à Mutasd meg mire vagy képes

Mindenki számára tervezés/egyetemes tervezés

- Eddig túl kevés figyelmet kapott
- Különböző szintek léteznek: építészeti, szerkezeti, tartalmi
- Gondolkodj, mielőtt cselekszel/építkezel
- Kérdezd meg az embereket, mire van szükségük = végfelhasználó-orientáltság
- Tedd láthatóvá a kapcsolattartó személyeket = kihez lehet fordulni?
- Oktatás és tájékoztatás = befogadó, használható és hozzáférhető

Összességében a workshopok nagyon érdekesek voltak, és sok különböző, de egyaránt fontos témát vitattunk meg. Világossá vált, hogy Németországban számos dolgot meg kell változtatni ahhoz, hogy mindenki számára biztosított legyen a független és önrendelkező élet.

6.3 A Fondazione Luigi Clerici/Olaszország workshopjai

Három helyi workshopot szerveztünk Olaszországban, amelyeken nemcsak a nemzetközi workshopok két diák résztvevője, hanem az egész osztályuk is részt vett, köztük ép és igazoltan fogyatékossgal élő, valamint tanulási nehézségekkel küzdő diákok. A döntés, hogy az egész osztállyal dolgozzunk, a jelentős zaklatási problémák miatt született. Valamint azért, mert a két résztvevő, akik jelen voltak az erfurti nemzetközi találkozón is, azt jelezték vissza, hogy a hasonló workshopok nagyon fontosak lennének számukra, mivel az iskola nem készíti fel őket megfelelően a valós élethelyzetekre az például az önálló életvitel témáiban (pl. a számlák fizetése és a szociális készségek fejlesztése).

Minden workshop egy adott témára összpontosított:

1. Első workshop: Egyenlőtlenség

- A diákok megvitatták, miként tapasztalják meg az egyenlőtlenségeket a saját életükben. Arra kérték őket, hogy gondolják át erősségeiket és gyengeségeiket, és válasszanak ki egy erős és egy gyenge embert, akit ismernek. Ezután a DIXIT társasjátékot használták, vagyis olyan kártyákat választottak, amelyek az erősségeket és gyengeségeket jelképezték, és megmagyarázták választásaikat.

2. Második workshop: Globális egyenlőtlenség

- A diákok elgondolkodtak a világszerte tapasztalható egyenlőtlenségekről, és megvitatták a személyesen tapasztalt egyenlőtlenségeket. Tanulmányozták és megvitatták az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 3. cikkét is.

3. Harmadik workshop: Harag és félelem

- Ez a workshop a harag és a félelem érzelmeire összpontosított, azokra az érzelmekre, amelyek a korábbi workshopok során merültek fel.
- A workshop első része a haraggal foglalkozott. A diákok olyan poszttereket készítettek, amelyek olyan dolgokat ábrázoltak, amelyek kiváltották bennük a haragot. Elmagyarázták, hogy a harag szinte mindegyikükben fizikai reakciót

vált ki. Ezért arra kértük őket, hogy kezdeti fizikai reakcióikat a poszterek szét-tépésével, rátaposással vagy összefirkálással fejezzék ki. Ezután össze kellett ragasztaniuk a darabokat, és társadalmilag elfogadható módokat kellett találniuk a harag kifejezésére, ezeket a módszereket a poszterek hátuljára írva.

- A félelemmel kapcsolatban a diákok egy nagy poszterre írták fel félelmeiket, majd szívószálakkal festéket fújtak rájuk. A tanárok üzenete ezzel az volt, hogy mindenkinek hasonló félelmei vannak, és ezek leküzdésének legjobb módja mások támogatása.

Ezek a workshopok óriási pozitív hatással voltak a tanulókra: mindannyian dühösek vagyunk, ugyanazok a félelmeink vannak, mindannyian megéljük az egyenlőtlenségeket, minden erősségünkkel és gyengeségünkkel együtt.

6.4 A Land of Harmony/Szlovákia workshopjai

Workshop 1. – Hogyan legyünk elfogadva és tisztelve – beszélgetés 2024. november 11.

- nyitottnak lenni különböző nyelvek tanulására
- új emberekkel találkozni
- aktívnak lenni a szabadidőben
- becsületesen viselkedni
- kapcsolatokat kialakítani az emberekkel
- egyenlő polgárként viselkedni
- aktívnak lenni kulturális és egyéb társadalmi tevékenységekben
- tanítani a tanultakat
- mozogni és egészségesen élni
- új munkaképességeket és új élettapasztalatokat szerezni
- saját partneri kapcsolatokat kialakítani
- ne higgy a butaságoknak és méltósággal viselkedj
- a közösségben, társaságban élj

- Független legyél és autonóm
- tanulj és képezd magad
- legyél nyitott a tabu témákra is (szexualitás, család, gyerekek)

Workshop 2 - Jövőbeli kívánságok - megbeszélés 2024. december 9.

- Munka
- Élet
- Barátok
- Utazások
- Család
- Sport
- Függetlenség

Workshop 3 - az állampolgárság kulcsai – vita 2025. január 20.

- Életem célja
- Szabadság
- Pénz
- Otthon
- Segítség
- Élet
- Szerelem

Workshop 4 - HOGYAN AKAROK ÉLNI - beszélgetés 2025. február 10.

- Boldogan
- Együtt másokkal
- Egyenlően és közösségben élni
- Hasznosnak lenni

7 A nemzetközi projekttalálkozók értékelése

Az alábbiakban olvasható értékelést az utolsó, Milánóban tartott nemzetközi találkozónkon készítettük. Minden partner összegyűjtötte és értékelte, elemezte a korábbi találkozókra a partnerektől kapott ötleteket és inspirációkat. Fontos szempont volt, hogy mely megközelítéseket és ötleteket szeretnénk a saját országunkban is megvalósítani.

7.1 Az erfurti/németországi találkozó értékelése

Elsőként 2024 áprilisában találkoztunk személyesen Erfurtban.

A találkozó során az önálló életvitelről beszélgettünk, és arról, hogy ez mit jelent mindannyiunk számára. Partnereinknek a Fondazione Luigi Clericiből olyannyira újszerű volt ez a tevékenység, és megismételték az egész osztállyal Olaszországban. A találkozón bemutatkozott a WIR projekt, és beszélgettünk a projekt egyik kerekesszékes munkatársával, aki segítségével, önrendelkezéssel önálló életet él. Ez a megközelítés a Fondazione Luigi Clerici számára nagyon érdekes volt.

Meghallgattuk a LIGA Selbstvertretung előadását, amely a fogyatékossgal élők politikai önérvényesítő csoportja Thüringia tartományban. Ennek köszönhetően a szlovák Land of Harmony úgy értékelte, hogy nagyobb betekintést kapott a társadalmi-politikai életben való aktív részvétel és a fogyatékossgal élő személyek támogatásának fontosságába, a politikai szférában való részvételbe. Ez motiválta őket arra, hogy segítsenek egy önérvényesítő csoport felkészítésében, annak érdekében, hogy kommunikációs készségeket fejlesszenek és személyes tapasztalatokon alapuló tanácsadói szolgáltatásokat nyújtsanak.

A People First/Magyarország számára az erfurti találkozón a legnagyobb felismerés az volt, hogy a szlovák és a magyar rendszer és társadalmi hozzáállás mennyire hasonló. Nagyon tanulságos volt számukra a szlovák alulról jövő megközelítés, ami megmutatta, hogy Magyarországon is érdemes így elindulni, nem várva a kormányzati kezdeményezésekre. Tanulságos volt a kitartó, többszereplős német együttműködés is különböző civil szervezetek és állami intézmények között.

7.2 A zilina-i találkozó értékelése /Szlovákia

2024 júniusában találkoztunk másodszor Zilinában.

A Fondazione Luigi Clerici partnereinket nagyon lenyűgözték a zilinai akadálymentesített vasútállomások. Úgy érezték, ezeket kisebb városokban és falvakban is át lehetne venni, valamint Olaszországban is lehetne ilyen építészeti megoldásokat alkalmazni. Sőt, a Fondazione Luigi Clerici egyes szakképzési központjai akadálymentesebbek is lehetnének. Olasz partnereink azt is felfedezték, hogy hasonló problémák vannak a tanárok támogatásával kapcsolatban: nincsenek felkészítve, arra kéri őket, hogy a fogyatékossgal élő diákokat kiemeljék az osztályból, és az oktatási személyzet alulfizetett.

A német csapat tapasztalatai: Szlovákiában sokat tanultunk a személyes költségvetésről és a fogyatékossgal élők támogatásáról. Különösen érdekes volt megtudni, hogy ennek jogalapja Adolf Ratzka munkásságán alapul. A segítségnyújtást Szlovákiában kizárólag önkéntesek végzik, akik a rendes munkájuk mellett asszisztensként dolgoznak. Nagy hatással volt ránk, ahogyan a Land of Harmony hálózatot épít és önkénteseket toboroz. Különösen a „Jolly Festival” - egy befogadó művészeti fesztivál - segítségével toboroznak önkéntes munkára embereket. A német csapatot ez lenyűgözte. A VSBI-t különösen érdekelte az is, hogy a „Land of Harmony” sok fogyatékossgal élő embernek tette lehetővé, hogy a korlátozott kormányzati támogatás ellenére munkát találjon az elsődleges munkaerőpiacon, és önálló életet éljen. Ez értékes példa Németország számára az inklúzió előmozdításában. Figyelemre méltó volt a Land of Harmony és a Blue Butterflies, a személyes segítségnyújtás önszorgító szervezete közötti partnerség is.

A People First számára inspiráló volt találkozni olyan jelentős gondozási szükségletekkel rendelkező személyekkel, akik szavak nélkül kommunikálnak. Fontos tanulság volt, hogy Szlovákiában minden építész az egyetemes tervezés szerint dolgozik, nincs szükség ilyen jellegű speciális képzésre. Érdekes volt azt is hallani, hogy 1998 óta létezik a személyes segítségnyújtásról szóló törvény, amely alulról jövő, civil szervezetek által kezdeményezett kezdeményezés. Ez modellértékű lehet Magyarország számára. A Jolly Fesztivál erőteljes közösségépítő hatást mutatott be.

7.3 A pécsi/magyarországi találkozó értékelése

A harmadik találkozónkra 2024 októberében került sor Pécsen.

Az olasz partnerek Pécsen a minden évben megrendezésre kerülő inklúzív fesztivált, az Akadálymentes Turizmus Napját találták érdekesnek. A Fondazione Luigi Clericinek nagyon tetszett ez az ötlet, és Olaszországban is szeretnék egy hasonló fesztivált megszervezni.

A VSBI-re nagy hatással volt a People First magyarországi önérdékvédelmi szervezet munkája. A People Firstnek sikerült létrehoznia egy érdekközösséget különböző fogyatékossgal élő emberek számára, ahelyett, hogy egyfajta fogyatékossga összpontosítanak. Németországban még mindig létezik egyfajta szegregáció az önérdékvédelmi szervezeteken belül. Egy közös szervezet mindenféle fogyatékossgal élő ember számára kívánatos cél lenne Németországban. A People First óriási hatással van a helyi gazdaságra, a civil társadalomra és egész Pécs városára. A civil társadalom megerősítése a VSBI számára is fontos cél munkájában. Magyarországon a személyes segítségnyújtás mindenféle jogi alap nélkül szerveződik és valósul meg, kizárólag az önkéntesek és családtagok erőfeszítései teszik lehetővé. A VSBI-t ez lenyűgözte. A People First különböző üzleti modelleket is kidolgozott, mint például a Pécs belvárosát bejáró Rejtett város Tor Tour-a, vagy az Akadálymentes Pécs Adatbázis. Ez utóbbiban minden egyes helyszínt a People First tesztelt, és azok akadálymentességet igazoló matricát kaptak. A VSBI ezt az érdekes projektet német városokban is szeretné megvalósítani.

Magyarországi partnerunktől a szlovákiai Land of Harmony sokat megtudott a pécsi részvételi költségvetésről és a fogyatékossgal élő egyetemi hallgatók támogatásában való együttműködésről. A Land of Harmony nagyra értékelte a pécsi szervezetek erős hálózatát, és ezt szeretné megvalósítani Zilinán is. A Land of Harmony a találkozó hatására átgondolta az akadálymentesítési szabályokat, és azt, hogy az univerzális tervezés a legjobb választás minden polgár számára.

7.4 A milánói/olaszországi találkozó értékelése

Utolsó találkozásunkra 2025 márciusában Milánóban került sor, ahol sokat tanultunk a szakképzési központokról és a munkaerő-piaci beilleszkedésről.

A sokszínűség megvalósítása egy vállalatnál a McDonald's „Tiki Taka” projektjének részeként különösen érdekes volt a VSBI számára. Ennek keretében a vállalatok, a fogyatékossgal élő diákok és családtagjaik kerekasztal megbeszélésen megvitatják, hogyan tudnának még inkább befogadó és sokszínű céget megvalósítani. A VSBI hasonló megközelítést szeretne adaptálni Németországban.

Egy másik érdekes téma az Olaszországban létező szociális szövetkezetek munkája volt. Ezek egy kicsit emlékeztették a német csapatot a szülői kezdeményezésekre, amelyek később a fogyatékossgal élők nagy szervezeteivé váltak. A VSBI a saját munkájához olyan szociális szövetkezeteket szeretne létrehozni a munkavállalók számára, amelyek több lehetőséget kínálnak az önmenedzselésre és az önrendelkezésre.

A szlovák Land of Harmony sokat tanult olaszországi partnerüktől a nyílt munkaerőpiacon való munkavállalásra való felkészítés és képzés folyamatáról, valamint a fogyatékossgal élők foglalkoztatásának támogatására használt különböző eszközökről. A Land of Harmony értékelte a különböző vállalatokkal való együttműködést, valamint azt, hogy a fogyatékossgal élőket a közösség részeként fogadják el. A Land of Harmony a találkozó hatására felülvizsgálja a városukban az akadálymentesítésre vonatkozó szabályokat, és intenzívebben fog együttműködni a vállalatokkal a fogyatékossgal élők nyílt munkaerőpiacon való foglalkoztatásának támogatása érdekében. A városukban működő más partnerekkel való együttműködés révén támogatni fogja az iskolából a munkába való átmenetet. A Land of Harmony számára e projekt során szerzett tapasztalatai alapján egyértelmű, hogy a közösségek élete lehetőséget biztosíthat arra, hogy egy fogyatékossgal élő személy aktív, hasznos és megbecsült állampolgár lehessen. Ezért a jövőben is így fogják támogatni a fogyatékossgal élő személyeket.

Az olaszországi Milánóban szervezett találkozó egyik fókuszpontja a People First számára egy inkluzív szakképzési központ megismerése volt. A People Firstnek nagyon tetszettek a személyre szabott tanulási tervek, a gyakornoki rendszer, valamint az, hogy minden egyes tanár inkluzív oktatóként dolgozik, nem alkalmaznak külön támogató oktatókat.

7.5 A találkozók értékelése könnyen érthető nyelven a Land of Harmony által

- Örültünk, hogy ilyen sok csapattal találkozhattunk és együtt dolgozhattunk.
- Ez egyben szórakoztató is volt.
- Mindenki számára egyenlő jogokat biztosítottunk.
- Minden információ könnyen érthető volt.
- Megtanultuk, hogyan lehet minden résztvevőt bevonni a tevékenységekbe.
- Megtanultuk, hogyan hozzunk saját döntéseket
- Elmondtuk, hogy mit szeretnénk az életünkben.

- Megtanultuk, hogyan kell ezt megvalósítani.
- Beszéltünk a saját felelősségünkről.
- Új emberekkel találkoztunk és új tapasztalatokat szereztünk.
- Új nézőpontot találtunk új megoldásokhoz.
- Meghallgattuk egymást, hogyan lehet jobb az életminőségünk a közösségben.
- Senki sem akar az intézményben élni.

8 Források

- 1 Deutsches Institut für Menschenrechte (n.d.). Die UN-Behindertenrechtskonvention. URL: <https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/das-institut/monitoring-stelle-un-brk/die-un-brk>
- 2 The Centre for Excellence in Universal Design (nd.) Benefits and Drivers. URL: <https://universaldesign.ie/about-universal-design/benefits-and-drivers>
- 3 NC State University (n.d.). Center for Universal Design. URL: <https://design.ncsu.edu/research/center-for-universal-design/>
- 4 WORTLIGA Tools GmbH (2024) Barrierefreie Kommunikation. URL: <https://wortliga.de/glossar/barrierefreie-kommunikation/>
- 5 Die Sprachprofis GmbH (n.d.). Leichte Sprache vs. Einfache Sprache. URL: <https://inklusiv.online/ratgeber/leichte-sprache-vs-einfache-sprache-beispiel-unterschiede/>
- 6 Capito (n.d.). Easy Language: What is it and why is it important? URL: <https://www.capito.eu/en/easy-language/>
- 7 Bundesministerium für Arbeit und Soziales (2022). Leichte Sprache. Ein Ratgeber. URL: <https://www.bmas.de/DE/Service/Publikationen/Broschueren/a752-leichte-sprache-ratgeber.html>
- 8 Netzwerk Leichte Sprache (2022). Die Regeln für Leichte Sprache. URL: https://www.netzwerk-leichte-sprache.de/fileadmin/content/documents/regeln/Regelwerk_NLS_Neuaufgabe-2022.pdf
- 9 Hughes, C. (2023). Warum eine gute Zusammenarbeit mit Stakeholdern wichtig ist – und wie sie richtig umgesetzt wird. URL: <https://www.meistertask.com/blog/de/why-good-stakeholder-collaboration-matters-and-how-to-get-it-right>
- 10 Hendricks, A. (n.d.). Stakeholder Collaboration: Benefits, Examples, and Tips. URL: <https://simplystakeholders.com/stakeholder-collaboration/>